

Fijnschilder
7de leerjaar
VII-Fijn

BRUSSEL

D/2025/13.758/039

Versie maart 2025

1 Inleiding

De uitrol van de modernisering secundair onderwijs gaat gepaard met een nieuwe generatie leerplannen. Leerplannen geven richting en laten ruimte. Ze faciliteren de inhoudelijke dynamiek en de continuïteit in een school en lerarenteam. Ze garanderen binnen het kader dat door de Vlaamse regering werd vastgelegd voldoende vrijheid voor schoolbesturen om het eigen pedagogisch project vorm te geven vanuit de eigen schoolcontext. Leerplannen zijn ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialoogschool. Ze versterken het eigenaarschap van scholen die d.m.v. eigen beleidskeuzes de vorming van leerlingen gestalte geven. Leerplannen laten ruimte voor het vakinhoudelijk en pedagogisch-didactisch meesterschap van de leraar, maar bieden ondersteuning waar nodig.

1.1 Het leerplanconcept: vijf uitgangspunten

Leerplannen vertrekken vanuit het **vormingsconcept** van de katholieke dialoogschool. Ze laten toe om optimaal aan te sluiten bij het pedagogisch project van de school en de beleidsbeslissingen die de school neemt vanuit haar eigen visie op onderwijs (taalbeleid, evaluatiebeleid, zorgbeleid, ICT-beleid, kwaliteitsontwikkeling, keuze voor vakken en lessen ...).

Leerplannen ondersteunen **kwaliteitsontwikkeling**: het leerplanconcept spoort met kwaliteitsverwachtingen van het Referentiekader onderwijskwaliteit (ROK). Kwaliteitsontwikkeling volgt dan als vanzelfsprekend uit keuzes die de school maakt bij de implementatie van leerplannen.

Leerplannen faciliteren een **gerichte studiekeuze**. De leerplandoelen sluiten aan bij de verwachte competenties van leerlingen in een bepaald structuuronderdeel. De feedback en evaluatie bij de realisatie ervan beïnvloeden op een positieve manier de keuze van leerlingen na elke graad.

Leerplannen gaan uit van de **professionaliteit** van de leraar en het **eigenaarschap** van de school en het lerarenteam. Ze bieden voldoende ruimte voor eigen inhoudelijke keuzes en een eigen didactische aanpak van de leraar, het lerarenteam en de school.

Leerplannen borgen de **samenhang** in de vorming. Die samenhang betreft de verticale samenhang (de plaats van het leerplan in de opbouw van het curriculum) en de horizontale samenhang tussen vakken binnen structuuronderdelen of over structuuronderdelen heen. Op die manier faciliteren en stimuleren de leerplannen leraren om over de vakken heen samen te werken en van elkaar te leren.

1.2 De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs

De leerplannen vertrekken vanuit een gedeelde inspiratie die door middel van een vormingscirkel wordt voorgesteld. We 'lezen' de cirkel van buiten naar binnen.

- Een lerarenteam werkt in een katholieke dialoogschool die onderwijs verstrekt vanuit een **specifieke traditie**. Vanuit het eigen pedagogisch project kiezen leraren voor wat voor hen en hun school goed onderwijs is. Ze wijzen leerlingen daarbij de weg en gebruiken daarvoor **wegwijzers**. Die zijn een inspiratiebron voor leraren en zorgen voor een Bijbelse 'drive' in hun onderwijs.



- De kwetsbaarheid van leerlingen ernstig nemen betekent dat elke leerling **beloftevol** is en alle leerkansen verdient. Die leerling is **uniek als persoon** maar ook **verbonden** met de klas, de school en de bredere samenleving. Scholen zijn **gastvrije plaatsen** waar leerlingen en leraren elkaar ontmoeten in diverse contexten. De leraar vormt zijn leerlingen vanuit een **genereuze** attitude, hij geeft om zijn leerlingen en hij houdt van zijn vak. Hij durft af en toe de gebaande paden verlaten en stimuleert de **verbeelding en creativiteit** van leerlingen. Zo zaait hij door zijn onderwijs de kiemen van een hoopvolle, **meer duurzame en meer rechtvaardige wereld**.
- Leraren vormen leerlingen door middel van leerinhouden die we groeperen in negen **vormingscomponenten**. De aaneengesloten cirkel van vormingscomponenten wijst erop dat vorming een geheel is en zich niet in schijfjes laat verdelen. Je kan onmogelijk over taal spreken zonder over cultuur bezig te zijn; wetenschap en techniek hebben een band met economie, wiskunde, geschiedenis ... Dwarsverbindingen doorheen de vakken zijn belangrijk. De vormingscirkel vormt dan ook een dynamisch geheel van elkaar voortdurend beïnvloedende en versterkende componenten.
- Vorming is voor een leraar nooit te herleiden tot een cognitieve overdracht van inhouden. Zijn meesterschap en passie brengt een leraar ertoe om voor iedere leerling de juiste woorden en gebaren te zoeken om **de wereld te ontsluiten**. Hij introduceert leerlingen in de wereld waarvan hij houdt. Een leraar zorgt er bijvoorbeeld voor dat leerlingen kunnen worden gegrepen door de cultuur van het Frans of door het ambacht van een metselaar. Hij initieert leerlingen in een wereld en probeert hen zover te brengen dat ze er hun eigen weg in kunnen vinden.
- Een leraar vormt leerlingen als **individuele leraar**, maar werkt ook binnen **lerarenteams** en binnen een **beleid van de school**.
- De uiteindelijke bedoeling is om **alle leerlingen** kwaliteitsvol te vormen. Leerlingen zijn dan ook het hart van de vormingscirkel, zij zijn het op wie we inzetten. Zij dragen onze hoop mee: de nieuwe generatie die een meer duurzame en meer rechtvaardige wereld zal creëren.



1.3 Ruimte voor leraren(teams) en scholen

De leraar als professional, als meester in zijn vak krijgt vrijheid om samen met zijn collega's vanuit de leerplannen aan de slag te gaan. Hij kan eigen accenten leggen en differentiëren vanuit zijn passie, expertise, het pedagogisch project van de school en de beginsituatie van zijn leerlingen.

De leerplandoelen zijn noch chronologisch, noch hiërarchisch geordend. Ze laten ruimte aan het lerarenteam en de individuele leraar om te bepalen welke leerplandoelen op welk moment worden samengenomen, om didactische werkvormen te kiezen, contexten te bepalen, eigen leerlijnen op te bouwen, vakoverschrijdend te werken, en flexibel om te gaan met een indicatie van onderwijstijd.

1.4 Differentiatie

Om optimale leerkansen te bieden is [differentiëren](#) van belang in alle leerlingengroepen. Leerlingen voor wie dit leerplan is bestemd, behoren immers wel tot dezelfde doelgroep, maar bevinden zich niet noodzakelijk in dezelfde beginsituatie. Zij hebben een niet te onderschatten – maar soms sterk verschillende – bagage mee vanuit de onderliggende graad, de thuissituatie en vormen van informeel leren.

Het is belangrijk om zicht te krijgen op die aanwezige kennis en vaardigheden en vanuit dat gegeven, soms gedifferentieerd, verder te bouwen. Positief en planmatig omgaan met verschillen tussen leerlingen verhoogt de motivatie, het welbevinden en de leerwinst voor elke leerling.

De leerplannen bieden kansen om te differentiëren door te verdiepen en te verbreden en door de leeromgeving aan te passen. Ze nodigen ook uit om te differentiëren in evaluatie.

Differentiatie door te verdiepen en te verbreden

Sommige leerlingen denken meer conceptueel en abstract. Andere leerlingen komen vanuit een meer concrete benadering sneller tot inzichtelijk denken. Variëren in abstractie spreekt leerlingen aan op hun capaciteiten en daagt hen uit om van daaruit te groeien.

Daarnaast bieden leerplannen kansen om de complexiteit van leerinhouden aan te passen. Dat kan door een complexere situatie te schetsen, een minder ingewikkelde bewerking of handeling voor te stellen, of door meer kennis of vaardigheden aan te bieden om leerlingen uit te dagen.

De ene context kan betekenisvol zijn voor een leerlingengroep, terwijl een andere context dan weer betekenisvoller kan zijn voor een andere leerlingengroep. Leerinhouden in verschillende contexten aanbrengen biedt kansen om leerlingen aan te spreken op hun interesses en daagt hen tegelijk uit om andere interesses te verkennen en zo hun horizon te verruimen.

In 'extra' wenken bij de leerplandoelen en in beperkte mate ook via keuzeleerplandoelen bieden we je inspiratie om te differentiëren door te verdiepen en te verbreden.

Differentiatie door de leeromgeving aan te passen

Doordachte variatie in werkvormen (groepswork, individueel, auditief, visueel, actief ...) vergroot de kans dat leerdoelen worden gerealiseerd door alle leerlingen. Het helpt hen bovendien ontdekken welke manieren van leren en informatie verwerken best bij hen passen.

De ene leerling kan snel of zelfstandig werken, de andere heeft meer tijd of begeleiding nodig. Variëren in de mate van ondersteuning, gericht aanbieden van hulpmiddelen (voorbeeld, schrijfkaders, stappenplannen ...) en meer of minder tijd geven, daagt leerlingen uit op hun niveau en tempo.

Leerlingen op hun niveau en vanuit eigen interesses laten werken kan door te differentiëren in product, bijvoorbeeld door leerlingen te laten kiezen tussen opdrachten die leiden tot verschillende eindproducten.

Het samenstellen van groepen kan een effectieve manier zijn om te differentiëren. Rekening houden met verschil in leerdoelen en leerlingenkenmerken laat leerlingen toe van en met elkaar te leren.

Technologie kan al die vormen van differentiatie ondersteunen. Zo kunnen leerlingen op hun maat werken met digitale leermiddelen zoals educatieve software of online oefenprogramma's.

Differentiatie in evaluatie

Tenslotte laten de leerplannen toe te differentiëren in [evaluatie](#) en feedback. Evalueren is beoordelen om te waarderen, krachtiger te maken en te sturen.

Na de afronding van een lessenreeks of na een langere periode gaan leraren door middel van summatieve evaluatie na waar leerlingen staan. De keuze van een evaluatie- en feedbackvorm is afhankelijk van de vooropgestelde doelen.

Formatieve evaluatie is geïntegreerd in het leerproces en gaat uit van een actieve betrokkenheid van leraar en leerling. Het zet leerlingen aan het denken over hun vorderingen en laat leraren toe om tijdens het leerproces effectieve feedback te geven. Door middel van formatieve evaluatie krijgen leraren een goed zicht op het leerproces van leerlingen zodat ze het verder gericht en waar nodig kunnen bijsturen. Het is



bovendien een rijke bron voor leraren om te reflecteren over de eigen onderwijspraktijk en de eigen pedagogisch-didactische aanpak bij te sturen.

1.5 Opbouw van leerplannen

Elk leerplan is opgebouwd volgens een vaste structuur. Alle onderdelen maken inherent deel uit van het leerplan. Schoolbesturen van Katholiek Onderwijs Vlaanderen die de leerplannen gebruiken, verbinden zich tot de realisatie van het gehele leerplan.

De **inleiding** licht het leerplanconcept toe en gaat dieper in op de visie op vorming, de ruimte voor leraren(teams) en scholen en de mogelijkheden tot differentiatie.

De **situering** geeft aan waarop het leerplan is gebaseerd en beschrijft o.a. de beginsituatie en de plaats in de lessentabel.

In de **pedagogisch-didactische duiding** komen o.a. inbedding in het vormingsconcept, de krachtlijnen, de opbouw en aandachtspunten aan bod.

De **leerplandoelen** zijn helder geformuleerd en geven aan wat van leerlingen wordt verwacht. Waar relevant geeft een opsomming of een afbakening (★) aan wat bij de realisatie van het leerplandoel aan bod moet komen. Ook pop-ups bevatten informatie die noodzakelijk is bij de realisatie van het leerplandoel. De leerplandoelen zijn gebaseerd op de minimumdoelen van de basisvorming, de specifieke minimumdoelen, de doelen die leiden naar een beroepskwalificatie of andere doelen die in regelgeving vastliggen. Indien een leerplandoel verder gaat, vind je een '+' bij het nummer van het leerplandoel. Al die leerplandoelen zijn verplicht te realiseren. In een aantal gevallen zijn keuzedoelen opgenomen; die leerplandoelen zijn weergegeven in een grijze kleur en het nummer van het leerplandoel wordt voorafgegaan door 'K'.

De leerplandoelen zijn ingedeeld in een aantal rubrieken. Bovenaan elke rubriek vind je de relevante minimumdoelen van de basisvorming, de specifieke minimumdoelen, de doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties of andere doelen die in regelgeving vastliggen. Als leraar hoef je je die taal niet eigen te maken. Het volstaat dat je de leerplandoelen realiseert zoals opgenomen in het leerplan. Waar relevant wordt de samenhang met andere leerplannen in dezelfde graad aangegeven, evenals de samenhang met de onderliggende graad.

'Duiding' bij een leerplandoel bevat een noodzakelijke toelichting bij het doel. In pedagogisch-didactische wenken vinden leraren inspiratie om met het leerplandoel aan de slag te gaan. Een wenk 'extra' bij een leerplandoel biedt leraren inspiratie om verder te gaan dan wat het leerplandoel minimaal vraagt.

De **basisuitrusting** geeft aan welke materiële uitrusting is vereist om de leerplandoelen te kunnen realiseren.

Het **glossarium** bevat een overzicht van handelingswerkwoorden die in alle leerplannen van de graad als synoniem van elkaar worden gebruikt of meer toelichting nodig hebben. De **concordantie** geeft aan welke leerplandoelen zijn gerelateerd aan bepaalde minimumdoelen, specifieke minimumdoelen, doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties of andere doelen die in regelgeving vastliggen.

2 Situering

2.1 Beginsituatie

De studierichting Decoratie en schilderwerk in de derde graad is een logische vooropleiding voor de studierichting Fijnschilder.

2.2 Plaats in de lessentabel

Het leerplan is gebaseerd op doelen die leiden naar de beroepskwalificatie Fijnschilder.

Het leerplan is gericht op 22 lesuren en is bestemd voor de studierichting Fijnschilder. De duurtijd van deze studierichting bedraagt twee semesters. Het geheel van de vorming in elke studierichting vind je terug op de [PRO-pagina](#) met alle vakken en leerplannen die gelden per studierichting.

Zonder in een strakke opdeling in vakken te vervallen kan de verhouding tussen voorbereiding en realisatie als volgt zijn:

- de opdracht ontleden en procesmatig voorbereiden (1/3);
- de opdracht volgens voorbereiding realiseren (2/3).

3 Pedagogisch-didactische duiding

3.1 Fijnschilder en het vormingsconcept

Het leerplan Fijnschilder is ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialogeschool. In het leerplan ligt de nadruk op de levensbeschouwelijke vorming, de natuurwetenschappelijke en technische vorming, de wiskundige en maatschappelijke vorming. De wegwijzers duurzaamheid en verbeelding maken er inherent deel van uit.

Levensbeschouwelijke vorming

Levensbeschouwelijke vorming geeft leerlingen de tijd en de ruimte om te zoeken naar wie ze zijn en wat ze zullen worden. Leerlingen maken voortdurend (ethische) keuzes. Vanuit de dialoog met de eigen leefwereld, de diverse samenleving en het christelijk geloof, geven leerlingen hun levensbeschouwelijke identiteit vorm. De zeven wegwijzers bieden hen daarbij inspiratie: uniciteit in verbondenheid, kwetsbaarheid en belofte, gastvrijheid, rechtvaardigheid, duurzaamheid, verbeelding en generositeit.

Natuurwetenschappelijke en technische vorming

Het leerplan Fijnschilder laat jongeren toe om op een methodische wijze betrouwbare kennis te verwerven. Door het inzetten van contextrijke wetenschappelijke en technische concepten leren leerlingen een fysische werkelijkheid of een natuurlijk fenomeen te begrijpen. Daarnaast leren ze om wetenschappelijke, technologische en wiskundige inzichten in te zetten bij hun technische realisaties. Verwondering en nieuwsgierigheid kunnen leerlingen stimuleren om hun projecten en realisaties technisch en wetenschappelijk te onderbouwen.

In technische vorming wordt kennis opgebouwd via onderzoekend leren en leren onderzoeken. Door het uitvoeren van opdrachten en projecten in de context van verfijnde hedendaagse, moderne en historische decoratieve afwerkingstechnieken leren leerlingen aan de hand van hulpmiddelen en meetinstrumenten te observeren, te meten, te onderzoeken. Ze leren op een veilige en duurzame manier omgaan met materialen, chemische stoffen en technische systemen. Leerlingen ontwikkelen technisch-operationele vaardigheden en kennis van materialen, gereedschappen en machines.

Simulatie- en tekensoftware en een vlot gebruik van informaticatechnologieën kunnen een krachtig hulpmiddel zijn bij conceptvorming en het verwerven van inzicht in abstracte begrippen. Dat geldt zowel voor het bekijken en gebruiken van simulaties als voor het zelf creëren ervan.

Wiskundige vorming



Wiskunde is een taal om patronen in de werkelijkheid compact en ondubbelzinnig te beschrijven en wordt daarvoor veelvuldig gebruikt in technische vorming. Een vlot gebruik van wiskundige symbolen en kennis van bewerkingen en conventies zijn noodzakelijke vaardigheden om technologische kennis te verwerven en te communiceren. Het leerplan Fijnschilder biedt een waaier aan opportuniteiten om de leerlingen te laten inzien hoe (op het eerste zicht abstracte) wiskundige technieken concrete toepassingen hebben.

Maatschappelijke vorming

Wetenschappen en techniek vervullen een cruciale rol in onze samenleving. De snelle ontwikkelingen in duurzaam bouwen, circulaire economie, energie- en klimaatbeleid, veiligheid en welzijn op het werk, artificiële intelligentie ... hebben een grote impact op het welzijn van mensen. De leerlingen leren tijdens hun beroepsgerichte opleiding aandacht te hebben voor maatschappelijke uitdagingen en kritisch te reflecteren, hun betrokkenheid te versterken en een rol op te nemen bij innovatieve ontwikkelingen.

De **wegwijzers duurzaamheid en verbeelding** kleuren het leerplan Fijnschilder. Vanuit duurzaamheid worden de intrinsieke verbondenheid van alle dingen en mensen en het behoud van en het streven naar een betere duurzame wereld beklemtoond. Inhoudelijk gaat het ook om het belang van duurzaam omgaan met technologie met aandacht en zorg voor het milieu, om veilig en ergonomisch werken en circulaire economie.

Verbeelding geeft leraren en leerlingen zuurstof om uitdagingen, vragen en problemen niet op één bepaalde manier op te lossen of te beantwoorden en om vooropgestelde methodes niet slaafs te volgen. De praktijk heeft immers in essentie een creatief karakter.

Uit die vormingscomponenten en wegwijzers zijn de krachtlijnen van het leerplan ontstaan.

3.2 Krachtlijnen

Zinrijk en geïnspireerd: een levensbeschouwelijke en ethische gevoeligheid ontwikkelen

Leerlingen ontwikkelen een eigen kijk op mens, wereld en samenleving vanuit een levensbeschouwelijke inspiratie. Ze worden gevoelig voor wat betekenisvol is. Ze reflecteren over wat in hun eigen leven goed en minder goed loopt. Ze herkennen in concrete of beroepsgerichte ervaringen motieven en argumenten die hen uitnodigen en stimuleren om moreel te handelen. Ze leren openstaan voor de diepere dimensies van het leven en leren. Ze staan ook open voor levensbeschouwelijke keuzes van anderen en gaan daarover in dialoog.

Technologische kennis verwerven

De leerlingen verwerven contextgericht inzichten en leren verbanden leggen tussen eigenschappen van ondergronden, grondstoffen, producten en halffabricaten en hun toepassingsmogelijkheden met als doel verfijnde uitvoeringstechnieken van een fijnschilder op oppervlakken en driedimensionale objecten correct uit te voeren. Daarbij zetten ze ook digitale technologieën in.

Technische vaardigheden en werkwijzen ontwikkelen

De leerlingen ontwikkelen technisch-operationele vaardigheden. Ze zijn taakgericht in hun concretisering en denken in functie van het technisch proces, de afwerkingsgraad, het eindresultaat en klanttevredenheid. Ze leren om geïnformeerd en toepassingsgericht te werken met materialen en grondstoffen. Ze gebruiken specifieke software voor de fijnschilder (schilder-decorateur) bij het modelleren in 3D en bij het maken van werkvoorbereidingen, materiaalstaten en kostprijsberekeningen. Ze leren digitale meetinstrumenten voor de fijnschilder (schilder-decorateur) gebruiken en omgaan met grootheden en eenheden.

Realisatietechnieken toepassen in technische processen, constructies en systemen

De leerlingen leren technische systemen gebruiken en processen van een fijnschilder toepassen bij het voorbereiden van de ondergronden, het gebruiksklaar maken van producten en het realiseren van beschermings-, afwerkings- en decoratieve verfraaiingswerken bij schilderwerken en exclusieve wandbekledingen. Ze maken gebruik van nieuwe systemen en technologieën. Zorg voor het milieu, veilig en ergonomisch werken en aandacht voor circulaire economie vormen een rode draad doorheen de studierichting.

Interacties duiden tussen wetenschappen, techniek, engineering en wiskunde

Projectmatig werken laat toe om interacties tussen techniek en wetenschap, tussen techniek en wiskunde en tussen techniek en de maatschappij te duiden. De leerlingen realiseren hun projecten door wetenschappelijke en wiskundige kennis toe te passen. Ze leren oplossingen voor maatschappelijke problemen ontwerpen en duiden, zoals het duurzaam omspringen met grondstoffen, materialen, gereedschappen, water en energie.

3.3 Opbouw

De leerplandoelen Fijnschilder zetten in op productkennis, het technisch proces, het efficiënt gebruiken van systemen en het inzetten van digitale technologieën.

De leerplandoelen zijn als volgt geordend:

- Zinrijk en geïnspireerd
- Professioneel handelen en samenwerken
- De opdracht ontleden en procesmatig voorbereiden
 - Materialen en producten, ondergronden en gebreken onderzoeken in functie van decoratieve schildertechnieken, exclusief behang en decoratieve vloer- en wandafwerking
 - Meten en modelleren
 - Plannen en organiseren
- De opdracht volgens voorbereiding realiseren
 - Preventie en milieu
 - Machines, toestellen, gereedschappen en materialen gebruiken, beheren en onderhouden
 - Oppervlakken voorbereiden
 - Oppervlakken met decoratieve afwerkingstechnieken verfraaien
 - Oppervlakken met exclusief behang verfraaien
 - Oppervlakken met decoratieve vloer- en wandafwerking verfraaien
- Kwaliteitscontrole en zelfevaluatie

3.4 Beginsituatie

Vanuit de logische vooropleiding in de derde graad Decoratie en schilderwerken (A) zijn de volgende leerplanitems in de derde graad al verworven, in functie van een schilder-decorateur.

- plannen en organiseren van schilder en behangwerken;
- onderzoeken van ondergronden in functie van schilderwerken, wandbekleding en soepele vloerbekleding;
- verfraaien van oppervlakken met afwerkingsproducten;
- verfraaien van oppervlakken met wandbekleding;
- verfraaien van oppervlakken met soepele vloerbekleding;



- modelleren.

Voor leerlingen uit andere vooropleidingen geldt dat die inhouden extra aandacht vergen.

3.5 Aandachtspunten

Specialisatie

Dit leerplan stelt leerlingen in staat zich te specialiseren in verfijnde afwerkingstechnieken. Dit omvat het aanbrengen van hedendaagse, moderne decoratieve afwerkingen op oppervlakken en driedimensionale objecten, vaak afgestemd op exclusief behang of in samenhang met decoratieve vloer- en wandbedekking, zoals microtopping, met als doel woningen en gebouwen te verfinaaien. Verder leren ze historische afwerkingstechnieken, zoals hout- en marmerimitaties en vergulden ...

Het leerplan als één geheel

Om dit leerplan kwaliteitsvol te realiseren is het belangrijk om het verwerven van kennis en vaardigheden in de lespraktijk, zowel op school als op de werkplek, goed op elkaar af te stemmen. Deze afstemming is ook van belang voor het succesvol realiseren van projecten. Het is belangrijk om het leerplan als één geheel te beschouwen waarbij verschillende leerplandoelen onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. De ordening in dit leerplan leidt dan ook niet tot een strakke opdeling in afzonderlijke delen. Het is cruciaal om voortdurend de verbinding te maken met de activiteiten en de projecten op de werkplek. Om het technisch proces correct te begrijpen en efficiënt toe te passen zijn een grondige ontleding van de opdracht en zorgvuldige voorbereiding noodzakelijk voordat men overgaat tot de uitvoering. Overleg en een planmatige aanpak, gelijkgericht werken en evalueren zijn daarbij noodzakelijk.

De opleiding Fijnschilder richt zich op het beheersen van verfijnde afwerkingstechnieken. Voor leerlingen uit de studierichting Decoratie- en schilderwerken biedt deze opleiding de mogelijkheid om verder te bouwen op de verworven competenties en kennis uit de derde graad. Dit leerplan maakt gedifferentieerd werken mogelijk, afgestemd op het eigen kunnen en de graad van zelfstandigheid van de leerlingen. Om de succesbeleving bij de leerlingen te verhogen en de opleiding tot fijnschilder te ondersteunen, is het belangrijk dat leerlingen oefenen via zowel individuele als gezamenlijke projecten. De aanwezigheid van individuele oefenruimtes en objecten is daarbij noodzakelijk.

Veiligheid

Het is belangrijk om er de leerlingen op te attenderen dat de werkplek van een fijnschilder een tijdelijk karakter heeft waardoor er regelmatig onvoldoende aandacht wordt besteed aan het toepassen van alle veiligheidsmaatregelen en -voorzieningen. Het is noodzakelijk om regelmatig de afspraken op te frissen of een toolboxmeeting te organiseren over bepaalde veiligheidsthema's.

Aansluitend is het belangrijk om weten dat bewerkingen met machines pas kunnen na de nodige opleiding, kennis van de veiligheidsinstructies en het inoefenen. Het gebruik van persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen en het handelen volgens de veiligheidsvoorschriften, veiligheidsinstructiekaarten, werkinstructiekaarten en gebruiksinstructies zijn een continu aandachtspunt.

Om efficiënt, ergonomisch en veilig te werken maken fijnschilders ook wel gebruik van hoogwerkers. Het gebruik van mobiele arbeidsmiddelen vraagt een adequate opleiding. Vooraleer de leerlingen stage lopen of op de werkplek leren is het aangeraden om de nodige opleiding te voorzien.

Bij restauratiewerken is het waardevol om in te zetten op een opleiding asbestherkenning. Werkzaamheden om asbest te verwijderen worden niet door leerlingen uitgevoerd.

Werkplekleren

Verschillende vormen van werkplekleren kunnen een meerwaarde bieden voor de realisatie van dit leerplan en voor de voorbereiding op een vlotte overstap naar de arbeidsmarkt. Werkplekleren omvat een breed continuüm van leeractiviteiten die gericht zijn op het verwerven van algemene en beroepsgerichte competenties waarbij de arbeidssituatie de leeromgeving is. Het kan onder meer gaan om gesimuleerde werkomgevingen, observatie-activiteiten, praktijklessen op verplaatsing en leerlingstages. De school heeft de ruimte om een beleid uit te stippelen over welke vormen van werkplekleren een plaats krijgen in de lespraktijk en met welk doel werkplekleren wordt ingezet.

Complementaire leerplannen

Voor het zevende leerjaar zijn complementaire leerplannen ontwikkeld zoals Communicatie en interactie, Maatschappelijke oriëntatie en Ondernemerschap. Voor de vorming van leerlingen kan het een meerwaarde zijn om bij de realisatie van leerplandoelen uit dit leerplan de link te leggen met een of meer aspecten uit de complementaire leerplannen waarvoor de school al dan niet heeft gekozen.

3.6 Leerplanpagina



Wil je als gebruiker van dit leerplan op de hoogte blijven van inspirerend materiaal, achtergrond, professionalisering en lerarennetwerken, surf dan naar de [leerplanpagina](#).

4 Leerplandoelen

4.1 Zinrijk en geïnspireerd

LPD 1 + De leerlingen reflecteren over ethische keuzes.

Wenk: Je kan aandacht hebben voor ethische keuzes die voortvloeien uit de deontologie of plichtenleer. Vanuit casussen reflecteer je met leerlingen over deontologische principes eigen aan beroepen binnen de bouw- en houtsector zoals integriteit, discretieplicht, privacy, vertrouwen, het respecteren van de professionele gedragscode binnen de organisatie, het opbouwen van een professionele relatie met collega's en klanten.

Wanneer leerlingen inzicht hebben in verschillende principes kan je hen in gesimuleerde situaties of via casuïstiek ethische keuzes laten duiden.

Wenk: Je kan focussen op vragen of dilemma's waarmee werknemers dagelijks in contact komen. Zowel de omgang met en vragen van collega's, klanten, architecten, leveranciers ... kunnen leiden tot ethische vragen die ethische keuzes tot gevolg hebben, bv.

- hoe verhoud je je tegenover de diversiteit in de samenleving?
- hoe reageer je op situaties van discriminatie of xenofobie?



- hoe reageer je wanneer iets fout loopt door een fout dat je gemaakt hebt, bijvoorbeeld het ontstaan van onveilige situaties, kostprijs dat oploopt, schade bij de klant, ontevredenheid bij werkgever, collega of klant?
- hoe reageer je als persoonlijke en collectieve veiligheidsmaatregelen en beschermingsmiddelen niet worden nageleefd of gebruikt?

Wenk: Je kan het met de leerlingen hebben over slim gebruik van grondstoffen, grondstoffenschaarste, duurzame behandeling van producten over sectoren heen, circulaire activiteiten en sociale economie (bv. maatwerkbedrijven). De leerlingen leren principes van circulaire economie en veerkrachtige businessmodellen kennen om een antwoord te bieden op klimaatuitdagingen.

Wenk: Je kan het met de leerlingen hebben over hoe zich te gedragen op het werk met:

- aandacht voor materialen, gereedschappen, toestellen, machines, persoonlijke en collectieve bescherming;
- aandacht voor het handelen vanuit het goede en het beste voorhebben voor het bedrijf, collega's en tevredenheid van klanten;
- aandacht voor het voorkomen van fraude, oplichting, diefstal, vernieling en sabotage.

Wenk: Je kan met je leerlingen een klasdiscussie voeren vanuit een aangebrachte casus uit de actualiteit of naar aanleiding van een ervaring tijdens werkplekleren. Je kan, bv. in samenspraak met de leraar Godsdienst (derde graad), leerlingen kaders of modellen aanreiken om te reflecteren over morele of ethische vragen. Ze bieden leerlingen taal om ethische keuzes te bespreken.

Wenk: Je kan aan de hand van voorbeelden uit de actualiteit moeilijke of meer complexe situaties die leiden tot ethische vragen en keuzes bespreken. Het kan bv. gaan over grensoverschrijdend gedrag. Ook meer maatschappelijke onderwerpen kunnen ter sprake komen: de plaats van camerabewaking op straat versus respect voor privacy ...

LPD 2 + De leerlingen dialogeren open en constructief over levensbeschouwing, inspiratie of zingeving.

Duiding: Je kan met leerlingen in gesprek gaan over zingeving of levensbeschouwing. Wanneer je met leerlingen in dialoog gaat over zingeving, bespreek je ervaringen die betekenis of zin geven aan je leven of je bestaan. Zingeving betekent het zoeken naar de zin, de richting of het doel van het leven of van grote ervaringen, gebeurtenissen in het leven. Je kan het met de leerlingen hebben over de plaats van de patroonheilige van hun beroep/opleiding en waarom op die feestdag op school aandacht wordt besteed en activiteiten worden gepland.

Duiding: Je kan met leerlingen reflecteren en in dialoog gaan over inspiratie. Inspiratie komt van het Latijnse woord 'inspirare' dat letterlijk 'inademen' of 'inblazen' van een ziel of 'geest' betekent. Waar iemand zijn inspiratie, innerlijke kracht, bezieling, enthousiasme, gedrevenheid of 'vuur' uithaalt is heel persoonlijk. Dat kan zijn uit natuur, muziek, kunst, literatuur, sport, religie, maar ook een mens of een gebeurtenis kan dienen als bron van inspiratie.

Duiding: Wanneer mensen een soort Grote houvast of een overkoepelende visie op het leven en op wat het leven zin geeft delen, dan spreek je over een

levensbeschouwing. Levensbeschouwingen geven een antwoord op vragen over de oorsprong van het universum en de mens, delen opvattingen over de mens (mensbeeld) en bepalen vanuit een visie op moraal en ethiek (wat is goed en kwaad) het dagelijks handelen. In religieuze levensbeschouwingen of godsdiensten staat het bestaan van een of meerdere goden centraal en de antwoorden die daaruit voortvloeien. Seculiere levensbeschouwingen, zoals het humanisme, vertrekken vanuit de mens om zin en vorm aan het leven te geven.

Wenk: Je kan gebeurtenissen en ervaringen tijdens werkplekleren aangrijpen om met dit leerplandoel aan de slag te gaan.

Wenk: Je kan met leerlingen in dialoog gaan aan de hand van een aantal algemene vragen die hen als professionele beroepsbeoefenaar kunnen beroeren zoals:

- wat inspireert je om voor dit beroep of voor deze opleiding te kiezen?
- wat versta je onder levenskwaliteit en waar ligt voor jou de balans tussen levenskwaliteit en werk?
- wat geeft jou energie?
- hoe kunnen mensen hoop vinden in situaties van kwetsbaarheid, bv. confrontatie met de ziekte van een collega, een overlijden ...? Hoe kunnen de christelijk visie en andere levensbeschouwelijke visies op hoop een uitdaging vormen voor de eigen visie?

Wenk: In functie van het omgaan met diversiteit op de werkvloer kan je leerlingen constructief kritisch laten reflecteren over eigen en andere levensbeschouwingen:

- wat betekent het dragen van levensbeschouwelijke tekens voor jou?
- hou je rekening met collega's die vasten en waarom zou je dit doen?
- welke culturele gewoonten herken je bij jezelf en bij collega's? Bv. respect voor ouders, de rol van vrouwen en mannen in het huishouden, religieuze rituelen of feestdagen ...

Wenk: Je kan met leerlingen in dialoog gaan over de wijze waarop je vanuit beroepen binnen de bouw- en houtsector mee verantwoordelijkheid kan dragen voor je omgeving, de aarde ... (ecologisch bewustzijn - schepping). Je kan met hen reflecteren over de mate waarin zij dit een belangrijke waarde vinden in de uitoefening van beroep.

Wenk: Vanuit concrete situatieschetsen kan je met leerlingen stilstaan bij vragen waar ze mogelijk binnen de bouw- en houtsector mee worden geconfronteerd zoals:

- waar haal je de kracht om staande te blijven in stressvolle situaties?
- wat heb je nodig om je gedragen te weten in het omgaan met kwetsbare situaties: het omgaan met personen met een bijzondere kwetsbaarheid, bv. psychische kwetsbaarheid, verslaving ..., het omgaan met verdriet of kwaadheid van omstaanders bij een incident?
- hoe ga je met collega's of medeleerlingen in dialoog over moeilijke thema's zoals een ouder die ziek is, ouders die scheiden, een overlijden ...?

4.2 Professioneel handelen en samenwerken

Doelen die leiden naar BK



LPD 3 De leerlingen werken in teamverband (organisatiecultuur, communicatie, procedures).

Wenk: Je kan de leerlingen leren communiceren met collega's over verantwoordelijkheden, deadlines en het verloop van de werkzaamheden.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan de organisatie en afspraken in bedrijven en ze vergelijken met de werking op school of het eigen competentiecentrum. Meerdere leerplandoelen maken het mogelijk om de organisatiecultuur van een bedrijf te leren kennen en maken duidelijk dat de communicatie tussen arbeiders, werkgever, (onder-)aannemers, interieurarchitect, veiligheidscoördinator en leerlingen belangrijk is.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan het in groep naleven en toepassen van afspraken in verband met persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen. Je kan bijzondere aandacht besteden aan het afstemmen van de werkzaamheden binnen een team fijnschilders.

LPD 4 De leerlingen geven technisch advies.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan communicatie met de klant en de leerlingen leren hoe kleur- en materiaaladvies te geven. De leerlingen leren klanten te kiezen voor een gedurfde accentmuur met exclusief behang of gedurfde print, een nieuwe afwerkingstechniek of een zelfgemaakte techniek afgestemd op hun wensen van om het interieur een bepaalde sfeer en klasse te geven.

Wenk: Je kan de leerlingen leren hoe klanten te adviseren bij het maken van keuzes van kleuren, wandbekleding en combinaties in het geheel van woonbeleving. De communicatie en interactie kunnen bijdragen tot hogere klanttevredenheid en professionele waardering voor de fijnschilder.

Wenk: Je kan de leerlingen leren duidelijk communiceren met klanten over de duur, evolutie, oplevering, hinder ... van de werken en de aanpak en productkeuze en technieken.

4.3 De opdracht ontleden en procesmatig voorbereiden

4.3.1 Materialen, producten, ondergronden en gebreken onderzoeken in functie van decoratieve schildertechnieken, exclusief behang en vloer- en wandafwerking

Onderliggende kennis bij doelen die leiden naar BK

LPD 5 De leerlingen onderzoeken de staat van de ondergrond en onderliggende oorzaken van zichtbare gebreken in functie van de gewenste afwerking en nemen een beslissing voor de behandeling.

- ★ EPB: algemene principes
Fysische en chemische verschijnselen in verband met gebouwen
Vochtproblematiek

Wenk: Je kan dit leerplandoel realiseren in functie van decoratieve schildertechnieken,

exclusief behang en vloer- en wandafwerking.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan fysische en chemische verschijnselen in gebouwen zoals porositeit, capillariteit, condensatie, salpeter, verzeping, alkaliteitsgraad, carbonatatie, chloride-indringing, corrosie, uitzetting en inkrimping van materialen, vorming van schimmels, mossen en houtziekten.

Wenk: Je kan de leerlingen er op wijzen dat wie in Vlaanderen bouwt of verbouwt verplicht is om de energieprestatieregelgeving te respecteren. Dit legt eisen op voor isolatie, installaties, ventilatie en oververhitting. Je kan aandacht besteden aan basisregels voor een aanvaarde bouwknoop:

- het behoud van de thermische snedelij;
- continuïteit van isolatielagen met een minimum contactlengte;
- continuïteit van de isolatielagen met toevoeging isolerende delen;
- minimale lengte van de weg van de minste weerstand.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan het soort verf en aantal verflagen die al op de behandelde ondergrond voorkomen.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan de vlakheid van de ondergrond en het aftekenen van onvolmaaktheden door de afwerklaag bij wanden en plafonds. Daarbij kan je aandacht besteden aan barsten in de ondergrond ten gevolge van het bewegen van de bouwstructuur door problemen bij de bodemstabiliteit.

LPD 6 De leerlingen leggen het verband tussen eigenschappen van ondergronden met de productkeuze, het droogproces, de vereiste afwerkingsgraad en de decoratieve schildertechniek.

★ Ondergrond: soort, staat, implicaties

Wenk: Je kan aandacht besteden aan de omgevingsomstandigheden (relatieve luchtvochtigheid en temperatuur) en aan oplossingen om die aan te passen in functie van het welslagen van de afwerkingsgraad en het droogproces.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan het nemen van beslissingen in functie van de soort en de staat van de ondergrond en aan de gevolgen voor de decoratieve technieken aangebracht door een fijnschilder. Je kan leerlingen leren om de vochtigheid van de ondergrond te meten.

LPD 7 De leerlingen leggen het verband tussen eigenschappen van materialen en producten met hun toepassingsmogelijkheden en uitvoeringstechnieken in functie van decoratieve schildertechnieken, exclusief behang en wandafwerking.

- ★ Afwerkingsproducten, oliën en toevoegingsmiddelen: toepassingsmogelijkheden, beschikbaarheid in de handel, kwalitatieve kenmerken, uitzicht, mengverhoudingen, kleurbenamingen, verenigbaarheid, neveneffecten, vuurbestendigheid of onbrandbaarheid
Droogtijden van de verven
Materialen en producten in functie van de afwerklaag en van de voorbereiding van ondergrond

Wenk: Je kan er bij de keuze van projecten aandacht aan besteden dat leerlingen hun kennis opbouwen van zoveel mogelijk verschillende producten, materialen en



technieken bestemd voor exclusieve projecten uitgevoerd door een fijnschilder. Op die manier maak je ook een duidelijk onderscheid met de studierichting in de derde graad. Dat kan in combinatie met stage en werkplekleren. Je kan de leerlingen leren proactief te zijn in het nemen van initiatieven om product- en materiaaleigenschappen op te zoeken voor de eigen opdrachten

Wenk: Je kan aandacht besteden aan structuurbehang, tapijten en wanddecoratie.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan niet of onvoldoende geïsoleerde buitenmuren en actie ondernemen om die bijkomend te isoleren en af te werken in functie van de wandbekleding. Daarbij besteed je aandacht aan dampremmendheid aan de binnenzijde en de dampopenheid aan de buitenzijde van de constructies.

Wenk: Om ruimtes een extra dimensie te geven kan je aandacht besteden aan vloer- en wandafwerking met minerale producten.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan:

- de structuur van de oppervlakken;
- voegloze vloer- en wandbedekking;
- grensloze vormgeving.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan uitvoeringen in steentapijt, terrazzo, exclusieve wandpanelen, stucwerk ...

LPD 8 De leerlingen zoeken kleurtonen en stellen kleuren samen rekening houdend met gepersonaliseerde sferen van projecten.

★ Functies in een woonruimte

Kleur: evolutie op zichzelf of in combinatie met andere kleuren tijdens of na de droging

Kleurencombinaties en kleurentoepassingen uit het verleden

Kleurentheorie en de internationale kleurenwaaiers

Pigmenten: eigenschappen, combinaties, bindmiddelen, mengverhoudingen

Wenk: Je kan bij het samenstellen van kleuren aandacht besteden aan het gebruik van:

- hedendaagse en moderne technieken;
- de kleurenspectrometer;
- lichtinval;
- het observeren van effecten op sfeer en functionaliteit (kleur en temperatuur, kleurnuances van koel tot warm gezelschap);
- de psychologische impact van kleuren op gedrag van mensen.

4.3.2 Meten en modelleren

Doelen die leiden naar BK

LPD 9 + De leerlingen gebruiken digitale technologieën en digitale meetinstrumenten bij het voorbereiden en uitvoeren van hun opdracht.

Wenk: Je kan gebruik maken van XR, bijvoorbeeld virtual reality om leerlingen vertrouwd te maken met gevaarlijke situaties op de werkplek, om uitvoeringsvormen en technieken aan te leren, ontwerpbeslissingen te nemen en om gegevens te

verzamelen in functie van meetstaten.

Wenk: In functie van het 3D-modelleren en het berekenen van materiaalhoeveelheden kan je aandacht besteden aan het gebruik van 3D-meetapparatuur bij het opmeten van complexe vormen en geometrische patronen, oppervlakken en ruimten.

Wenk: Je kan gebruik maken van digitale vochtmeting, digitale uitzettools, lasers.

Wenk: Je kan de leerlingen in hun eigen CAD-tekening, ontwerp of model een virtuele beleving laten ervaren in functie van kleurenleer.

Wenk: Je kan de leerlingen leren dat digitalisering de noodzaak van samenwerken versterkt en het communiceren met elkaar gemakkelijker maakt en leidt tot besparingen.

LPD 10 De leerlingen modelleren en simuleren het eigen project of een onderdeel in 3D met CAD.

Wenk: Modelleren betekent het tekenen of het samenstellen van uitvoeringsdetails om inzicht in het eigen project of een onderdeel ervan te verwerven. Je kan gebruik maken van simulatiesoftware voor wandbekleding, vloer- en wandbedekking

Wenk: Je kan de leerlingen leren gebruik maken van digitale tools om een kleurenstudie uit te voeren of om keuzes te maken voor wandbekledingen. Fabrikanten en leveranciers stellen digitale tools ter beschikking via hun websites.

4.3.3 Plannen en organiseren

Doelen die leiden naar BK

LPD 11 De leerlingen maken een planning en werkvoorbereiding voor het uitvoeren van decoratieve schilderwerken en het aanbrengen van exclusieve wandbekleding.

Wenk: Het opmaken van een planning en werkvoorbereiding helpt de leerlingen groeien in hun zelfstandigheid. Je kan de leerlingen zelfgemaakte tekeningen en relevante informatie laten gebruiken om de werkvolgorde en de werkvoorbereiding te bepalen. Je kan de leerlingen leren online samen te werken in hetzelfde document. Je kan de leerlingen oplossingsgericht leren denken en de gemaakte keuzes laten uiteenzetten en motiveren. Je kan leerlingen een sjabloon laten opmaken waarbinnen zal worden gewerkt. Je kan de leerling stapsgewijs laten groeien in het ontdekken van het technisch proces en het zelfstandig opmaken van het stappenplan.

LPD 12 De leerlingen optimaliseren digitaal meetgegevens en materialen, berekenen materiaalhoeveelheden en stellen de meetstaten op voor decoratieve schilderwerken en exclusieve wandbekleding.

Wenk: Je kan de leerlingen leren om hun eigen opmeetgegevens onder te brengen in overzichtelijke tabellen en schetsen.

Wenk: Je kan rekenbladen of digitale tools aanreiken om de meetstaten in te vullen.



Wenk: Je kan aandacht besteden aan de noodzaak van correcte berekeningen in functie van het economisch en duurzaam handelen met goederen en materialen en om verliezen te vermijden.

LPD 13 De leerlingen maken een kostprijsberekening voor decoratieve schilderwerken en het aanbrengen van exclusieve wandbekleding.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan:

- het vergelijken van de prijs van verven en het maken van juiste keuze volgens een aanvaardbare en realistische opstelling van een offerte;
- afvoerkosten restmaterialen en afval;
- transportkosten;
- huur van machines of toestellen;
- het opstellen van een uitgewerkte offerte en nadien een uitgewerkte factuur volgens de bijgehouden gegevens;
- de totale kosten die per product worden gemaakt, het produceren van producten of leveren van diensten;
- directe kosten, indirecte kosten, vaste en variabele kosten, lonen, verkoopprijs, winst en verlies ...;
- het gebruik van meetstaten, uitvoeringstekeningen, eenheidsprijzen;
- onkosten bij de afvoer van afvalstromen;
- het kritisch bekijken van eenheidsprijzen en vergelijken met alternatieve materialen;
- het gebruik van rekenbladen of digitale tools of professionele programma's;
- het zelf aanmaken van formules;
- het gebruik van een dagboek om gepresteerde uren te gebruiken bij de nacalculatie;
- realistische m²-prijzen volgens de soort ondergrond en de soort afwerking en afwerkingsgraad;
- het vergelijken van de prijs van verven en het maken van juiste keuze volgens een aanvaardbare en realistische opstelling van een offerte;
- het opstellen van een uitgewerkte offerte en nadien een uitgewerkte factuur volgens de bijgehouden gegevens.

Wenk: Je kan dit leerplandoel ook realiseren in samenhang met LPD 21.

LPD 14 + De leerlingen maken een projectdossier.

Wenk: De mogelijke inhoud van een projectdossier: inhoudstafel, opdrachtomschrijving, materiaalstudie, tekeningen, meetstaat, stappenplan, werkmethode, machinale toepassingen, veiligheid, voor- en nacalculatie, bestelformulieren voor huur van toestellen en gereedschappen, kwaliteitscontrole, evaluatiedocumenten, tijdsregistratie, praktijkdagboek en voorbereiding volgende praktijkdag.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan:

- het functioneel inzetten van tekstverwerking, rekenblad, formulieren ...;
- een goede organisatie van een mappenstructuur;
- het samenwerken in de cloud;
- het halen van deadlines.

4.4 De opdracht volgens voorbereiding realiseren

4.4.1 Preventie en milieu

Doelen die leiden naar BK

LPD 15 De leerlingen nemen een ergonomische houding aan en vermijden fysieke belastingen en ergonomische knelpunten bij het voorbereiden en uitvoeren van werkzaamheden.

Wenk: Je kan je als leraar laten inspireren door de Codex met een geheel van technische en organisatorische maatregelen met als doel arbeidsongevallen en beroepsziekten te voorkomen. Een ergonomische houding aannemen bij kantoorwerk en bij het uitvoeren van schilderwerken, draagt bij tot het verhogen van het welbevinden op het werk. Het is belangrijk dat de leerlingen de juiste technieken aanleren bij heffen, tillen, hijsen en verplaatsen.

Wenk: Het vergelijken van de lichaamshouding (statisch, dynamisch) van een medeleerling met een referentiebeeld is een eerste stap om zich bewust te worden van de eigen houding, bv. bij het dragen van emmers verf, het schilderen van een plafond, het aanbrengen van plafondlijsten, het behangen en het plaatsen van soepele vloerbekleding. Je kan daarbij aandacht besteden aan de hoogte ten opzichte van de eigen lichaamslengte.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan het ergonomisch organiseren van de werkplek door verfemmers op een verhoog te plaatsen of door gebruik te maken van een tweede trapladder. Je kan gebruik maken van ergonomische hulpmiddelen zoals een exoskelet om de eigen handelingen zoals het schuren van muren en plafonds te verlichten.

LPD 16 De leerlingen werken op een veilige en duurzame manier met materialen, chemische stoffen en technische systemen, beperken geluidshinder en gebruiken persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen.

- ★ Specifieke risico's met inbegrip van risico's van gevaarlijke en schadelijke stoffen, elektriciteit, trillingen, brand, explosies, asbest

Wenk: Bij restauratiewerken kan je aandacht besteden aan asbestherkenning. Denk hier bijvoorbeeld aan oude pleisterlagen waarin asbest kan voorkomen. Je kan voorzien in een opleiding voor de leerlingen. Werkzaamheden om asbest te verwijderen worden niet door leerlingen uitgevoerd.

Wenk: Je kan de leerlingen leren gebruikmaken van informatie uit instructiekaarten voor technische systemen, productetiketten, pictogrammen en symbolen, onderhoudsvoorschriften, H/P-zinnen, handleidingen ... zodat ze voorbereid zijn bij aanraking of ongeval met bepaalde producten.

Wenk: Je kan de leerlingen leren milieubewuste keuzes maken van materialen, beschermings- en afwerkingsproducten, lijmen, onderhoudsproducten en werkwijzen om chemisch en niet-biologisch afbreekbaar afval te vermijden.

Wenk: Je kan de leerlingen leren attent te zijn voor het gevaar van giftige, ontvlambare



en explosieve producten, oplos-, verdunnings- en verhardingsmiddelen, zowel bij het gebruik als bij opberging en opslag ervan. Je kan aandacht besteden aan de grenswaarden bij gebruik van solventen.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan het nemen van passende voorbereidingen en beschermingen omdat er voor bepaalde technieken geen alternatieve producten voor handen zijn en er niet kan worden teruggevallen op alternatieve systemen.

LPD 17 De leerlingen organiseren hun werkplek veilig en ordelijk in functie van decoratieve schilderwerken, exclusief behang en wandafwerking.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan:

- stof- en lawaaihinder;
- afdekken van goederen.

Wenk: Je kan beeldmateriaal gebruiken om gevaarlijke situaties op de werf te bespreken en de mogelijke gevolgen te duiden.

Wenk: Je kan de leerlingen erop wijzen dat de werkplek van de huisschilder een tijdelijk karakter heeft waardoor er soms veiligheidsvoorzieningen niet worden gebruikt omdat het maar voor eventjes is.

LPD 18 De leerlingen controleren de veiligheidsvoorzieningen aan machines, toestellen en hulpmiddelen en melden afwijkingen, storingen en gebreken.

★ Elektrisch, pneumatisch en handgereedschap en machines: werking en veiligheidsaspecten

Wenk: Je kan de nadruk leggen op preventief onderhoud en het beschikbaar zijn van onderhoudsfiches. Het is belangrijk dat leerlingen spontaan de informatie op veiligheidsinstructiekaarten leren gebruiken.

Wenk: In het belang van de collectieve veiligheid kan je de leerlingen leren communiceren met elkaar, leidinggevend, de leraar en de mentor (bij stage en duaal leren) om ongevallen te vermijden door afwijkingen, storingen en gebreken te melden.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan de verfspuitinstallatie (spuitpistolen, compressoren, pompen ...) en het gevoelig zijn van storingen door onvoldoende of slecht onderhoud.

LPD 19 De leerlingen werken veilig op hoogte conform veiligheidsvoorschriften en passen de gebruiksinstructies van steigers en ladders toe.

Wenk: Je besteedt aandacht aan valbescherming en het vastmaken van de persoonlijke gordels.

Wenk: Je kan de leerlingen leren om ladders enkel als verplaatsingsmiddel te gebruiken en het gebruik van steigers stimuleren volgens voorschriften en opleiding.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan het correct opbouwen van rolsteigers en het opstellen van ladder.

LPD 20 De leerlingen gebruiken een hoogwerker op een veilige manier en conform instructies.

Wenk: Naast het volgen van een opleiding om met een hoogwerker te werken kan je blijvend aandacht schenken aan:

- uitvoering van start- en stopprocedures;
- positionering van de hoogwerker;
- interpretatie van grafieken;
- herkenning van de werking van diverse veiligheidsschakelaars;
- bediening van de hoogwerker in alle functies;
- uitvoering van preventieve controles;
- onderhoud van de hoogwerker (onderdelen en mechanisme);
- opvolging van verplichte keuringen;
- persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen.

LPD 21 De leerlingen ronden de werkzaamheden af en sorteren restmateriaal en afval volgens de gekregen instructies en conform veiligheids- en milieuvoorschriften.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan het ordelijk achterlaten van de werkplek, het zorgzaam wegnemen van beschermmateriaal en het terugplaatsen van interieurelementen en goederen van de klant.

Wenk: Je kan de leerlingen leren handelen volgens de afspraken en sorteerregels. Je kan hen informeren over de richtlijnen i.v.m. het omgaan met chemisch en biologisch afval.

Wenk: Je kan de leerlingen laten onderzoeken wat er met de afvalstromen en restmaterialen van hun eigen project gebeurt na het verlaten van de werkplaats. Je laat hen stilstaan bij de invloed van het sorteren op afvalverwerking en recyclage.

Wenk: Je kan de leerlingen een kritische kijk op afval en restmateriaal aanleren in functie van het zorgzaam omspringen met materialen en verven en het hergebruik bij circulaire economie.

Wenk: Je kan de leerlingen leren om bij het reinigen van verfrommen, borstels en kwasten een milieuvriendelijke gedachte te hanteren door gebruikt water opnieuw te gebruiken en de vaste stoffen afzonderlijk te sorteren. Een reinigingstoestel voor verfrommen en -borstels is aangewezen.

Wenk: Je kan dit leerplandoel realiseren in samenhang met LPD 13.

4.4.2 Machines, toestellen, gereedschappen en materialen gebruiken, beheren en onderhouden

Doelen die leiden naar BK



LPD 22 De leerlingen kiezen de juiste gereedschappen en hulpmiddelen afgestemd op de decoratieve schilderwerken.

- ★ Borstels in functie van de grondlaag, de tussenlaag of de eindlaag en van de types eindafwerking

Wenk: Je kan aandacht besteden aan de keuze van messen, sponzen ... in functie van de afwerkingstechniek en afwerkingsgraad.

Wenk: Je kan de leerlingen leren om het juiste handgereedschap te kiezen en te gebruiken rekening houdend met de producteigenschappen: hechting, dekkraft, vochtregularisatie, droogtijden, viscositeit, bescherming, elasticiteit ...

LPD 23 De leerlingen gebruiken machines, toestellen en veiligheidsvoorzieningen op een correcte en veilige manier volgens de gekregen instructies.

Wenk: Om stofhinder te beperken leren de leerlingen de attitude aan te nemen om schuurmachines aan te sluiten op een mobiele stofzuiger.

Wenk: Het is belangrijk om leerlingen erop te wijzen dat werken met zelf aan te maken plamuren en het schuren van ondergronden (onzichtbare) gevaren inhouden. Bijzondere aandacht is vereist voor chronische gevolgen ten gevolge van schuurstof dat vrijkomt bij allerlei bewerkingen en waarvoor een optimale stofafzuiging noodzakelijk is of passende stofmaskers ter beschikking worden gesteld. Attent zijn voor sensibiliseringscampagnes is een must.

Wenk: Je kan bij het gebruik van het afstoomapparaat wijzen op gevaar van elektrocutie.

Wenk: Je kan de leerlingen passende werkhoudingen aanleren bij het gebruik van machines en toestellen en handleidingen en veiligheidsinstructiekaarten en werkinstructiekaarten te gebruiken.

LPD 24 De leerlingen beheren, onderhouden en reinigen materialen, toestellen, gereedschappen en machines.

Wenk: Om dagelijks kwalitatief goed werk te realiseren leren de leerlingen aandacht te hebben voor het zorgzaam omspringen met en ordelijk wegbergen van materiaal, toestellen en gereedschappen in magazijn, kasten, de eigen gereedschapskoffer of de bestelwagen van het stagebedrijf.

Wenk: Je kan de leerlingen leren om na het onderhouden van systemen zoals reinigen van verfrullen en -borstels, verfmixer, toestellen en handgereedschappen, de resten te sorteren en spaarzaam om te springen met water (splitmachine).

Wenk: Om de kwaliteit te behouden en het goed bruikbaar blijven kan je aandacht besteden aan het bewaren van kwasten, rollen, verven, poeders ...:

- op een koele en droge plek;
- aan luchtdichte verpakkingen;
- het vermijden van blootstelling aan extreme temperaturen;
- het vermijden van contact met vocht en water;
- het gebruik voor het verstrijken van de houdbaarheidsdatum;
- het volgen van de richtlijnen van de fabrikant.

4.4.3 Oppervlakken voorbereiden

Doelen die leiden naar BK

LPD 25 De leerlingen maken plamuren, afwerkings- en beschermingsproducten gebruiksklaar.

- ★ Materialen en producten in functie van de afwerklaag en van de voorbereiding van ondergrond

Wenk: Je kan aandacht besteden aan:

- dagvoorraad;
- homogeen mengsel;
- mengverhoudingen;
- pigmenten, verharder, verdunner;
- samenstelling van de producten;
- viscositeit in functie van aanbrengmethode.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan het lezen van de productfiche om het product correct klaar te maken, rekening houdend met de juiste volgorde in de mengmethoden, potlife, opentijd ...

LPD 26 De leerlingen bereiden de oppervlakken voor in functie van beschermen en verfreaaien.

- ★ Decapeer- en schuurmiddelen: soorten, gebruik en toepassingen
Isolatiematerialen en -technieken
Methodes voor het nat reinigen
Water-, lucht- en dampschermen

Wenk: Je kan aandacht besteden aan geïsoleerde en niet geïsoleerde buitenmuren en het na-isoleren van buitenmuren. Je hebt aandacht voor de eigenschappen van verven zowel aan de binnenkant als de buitenkant van de muren.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan:

- het verwijderen of beschermen van niet af te werken onderdelen;
- het verwijderen van oude afwerklagen (afbijtmiddel).

LPD 27 De leerlingen brengen ornamenten, sierlijsten en 3D-wandpanelen aan.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan

- samengestelde en complexe samenstellingen van sierlijsten;
- integreren van indirecte verlichting;
- wand- en sierlijsten volgens bestaande interieurstijlen;
- verzagen, monteren en lijmen.

Wenk: Je kan de leerlingen laten ervaren dat het gebruik van sierlijsten bijdraagt tot het in reliëf schilderen.



4.4.4 Oppervlakken met decoratieve afwerkingstechnieken beschermen en verfraaien

Doelen die leiden naar BK

LPD 28 De leerlingen brengen een grondlaag en tussenlaag aan afgestemd op het eindresultaat.

LPD 29 De leerlingen voeren decoratieve schildertechnieken uit.

- ★ Decoratiestijlen met het oog op het gevraagde type verfraaiing
Decoratietechnieken: Lavis, wasschilderen

Wenk: Je kan aandacht besteden aan verroestingstechniek, look van industrieel blauwstaal, messing effect, metaaleffecten, look van zand, ruw rotseffect ...

Wenk: Je kan naast hedendaagse en moderne decoratieve technieken ook aandacht besteden aan figuratieve decoraties geïnspireerd op natuurelementen, organische vormen, vloeiende kronkelende bochten zoals bij Art nouveau-muurschilderingen. Je kan ook aandacht besteden aan het schilderen van trompe-l'oeil.

LPD 30 De leerlingen voeren decoratieve imitatietechnieken uit.

- ★ Decoratietechnieken: hout- en marmersoorten imiteren, craquelé
Invloed van het groeien en zagen van een boom op de tekening van het hout
Werkschema's voor marmer-, hout- en andere imitaties

Wenk: Je kan aandacht besteden aan het aanbrengen van hout- en marmerimitatie op verschillende soorten ondergrond. Bij houtimitatie kan je aandacht besteden aan decoratieve houtsoorten als eik, mahonie of grenen nageschilderd met eigen kleuren, een natuurlijke nerf en glans. Houtimitatie is de perfecte manier om een eenvoudige muur of deur een bijzondere uitstraling te geven. Je kan ook aandacht besteden aan imitatie van steigerhout.

LPD 31 De leerlingen voeren verguldingstechnieken uit als verfijnde afwerkingstechniek.

- ★ Decoratietechnieken: vergulden

Wenk: Je kan aandacht besteden aan het handmatig aanbrengen van bladgoud met een penseel op beelden, op schilderijen, op oppervlakken en op architecturale details zoals sierlijsten en rozetten.

Wenk: Je kan ook aandacht besteden aan het watervergulden waarbij de ondergrond eerst wordt voorbereid met een mengsel van krijt en lijm (bole).

LPD 32 De leerlingen poly- en monochromeren.

Wenk: Bij polychromeren kan je aandacht besteden aan:

- de voorbereiding van de ondergrond (effen maken, reinigen en aanbrengen van primer);
- het aanbrengen van de basislaag;

- het aanbrengen van kleuren (kleuren kiezen, laag voor laag, details en schaduwen;
- de afwerking.

Wenk: Bij monochromeren kan je aandacht besteden aan:

- de voorbereiding van de ondergrond (effen maken, reinigen en aanbrengen van primer);
- het aanbrengen van de kleur (één enkele kleur kiezen en tinten maken, aanbrengen van licht naar donker, lagen opbouwen);
- details en schaduwen.

4.4.5 Oppervlakken met exclusief behang beschermen en verfraaien

LPD 33 + De leerlingen brengen exclusief behang aan.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan het creatief omspringen met exclusief behang met het oog op fotobehang, kamerhoog behang, behang met papierdrager, schilderdoek e.a.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan de grondige voorbereiding van de ondergrond in functie van een goede hechting van de lijm (met eventuele aanbreng van een voorstrijkmiddel) en aan de aangegeven droogtijden.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan:

- kniplengte van de banen met aandacht voor het verspringen van motieven;
- kniptechnieken;
- nummering van rollen;
- aanbrengmethode van lijm;
- inweektijd;
- omslaan van behangbanen;
- vermijden van kreuken in het behang;
- richting van het behangen;
- binnen- en buitenhoeken.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan:

- het zorgvuldig omspringen met dure materialen;
- het verhogen van de esthetische waarde bij juist gebruik;
- levensduur en duurzaamheid van het project.

4.4.6 Oppervlakken met decoratieve vloer- en wandafwerking verfraaien

LPD K 1 De leerlingen brengen decoratieve vloerafwerking aan.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan uitvoeringen in steentapijt, terrazzo, exclusieve wandpanelen, microtopping ...



4.5 Kwaliteitscontrole en zelfevaluatie

Doelen die leiden naar BK

LPD 34 De leerlingen voeren kwaliteitscontroles uit op basis van meetbare evaluatiecriteria.

★ Kwaliteitsnormen, waarden en tolerantienormen

Wenk: Met het oog op gelijkgerichtheid en zelfevaluatie maak je binnen de vakgroep afspraken omtrent meetbare criteria. Je leert de leerlingen om gedurende het hele technisch proces kwaliteitsbewust te handelen door continu maatvoeringen te controleren en meetbare evaluatiecriteria te hanteren voor o.a. de bereikte onderzoeksresultaten, tekenwerk, materiaalstaat, bewerkingsvolgorde, voor- en nacalculatie, het plamuren en glad zetten van oppervlakken, het proces en resultaten bij verfijnde hedendaagse, moderne en historische decoratieve afwerkingstechnieken op oppervlakken en driedimensionale objecten met hout- en marmerimitaties, vergulden, microtopping ..., exclusief behang en decoratieve vloer- en wandbedekking en het afronden van de werkzaamheden en het terug bevestigen van raamdecoratie.

Wenk: Je kan hen aanleren permanent kwaliteitscontroles uit te voeren en oog te hebben voor details zoals voorzien in het ontwerp van het project.

Wenk: Je kan bij stage, werkplekleren en duaal leren, met de mentor van het bedrijf de interne kwaliteitscriteria en controlesystemen bespreken en ze opnemen in het opleidingsplan en evaluatiesysteem van de school.

Wenk: Je kan de leerlingen leren werken met referentiemateriaal voor controle op de resultaten na het plamuren, schilderen en behangen.

5 Basisuitrusting

Basisuitrusting verwijst naar de infrastructuur en het (didactisch) materiaal die beschikbaar moeten zijn voor de realisatie van de leerplandoelen.

Om de leerplandoelen te realiseren dient de school minimaal de hierna beschreven infrastructuur en materiële en didactische uitrusting ter beschikking te stellen die beantwoordt aan de reglementaire eisen op het vlak van veiligheid, gezondheid, hygiëne, ergonomie en milieu. Specifieke benodigde infrastructuur of uitrusting hoeft niet noodzakelijk beschikbaar te zijn op de school. Beschikbaarheid op de werkplek of een andere externe locatie kan volstaan. We adviseren de school om de grootte van de klasgroep en de beschikbare infrastructuur en uitrusting op elkaar af te stemmen.

5.1 Infrastructuur

Om kennis en vaardigheden afgestemd op elkaar en in samenhang aan te reiken en het projectmatig werken te versterken is een goed uitgerust competentiecentrum noodzakelijk waarbij de ruimte voor het aanleren van vaardigheden en het (bij voorkeur nabijgelegen) instructielokaal in visie één geheel vormen.

- Een werkzone

Een goed geventileerde, goede natuurlijke verlichte ruimte met individuele oefenruimtes voor het realiseren van schilder-, behang- en decoratiewerken en soepele vloerbekleding met een afgescheiden en

goed geventileerd lokaal voor reinigingsapparatuur met scheidingssysteem en splijtmiddel en met mechanische afzuiging voor schadelijke dampen.

Daarnaast wordt ook een ruimte voorzien als opslagruimte voor materiaal, gereedschappen en toestellen.

- Een wasgelegenheid met gescheiden kleedruimte (j/m) voor de leerlingen en voor de leraren.
- Een instructielokaal:
 - dat qua grootte, akoestiek en inrichting geschikt is om communicatieve werkvormen te organiseren;
 - met een (draagbare) computer waarop de nodige software en audiovisueel materiaal kwaliteitsvol werkt en die met internet verbonden is;
 - met de mogelijkheid om (bewegend beeld) kwaliteitsvol te projecteren;
 - met de mogelijkheid om geluid kwaliteitsvol weer te geven;
 - met de mogelijkheid om draadloos internet te raadplegen met een aanvaardbare snelheid;
 - met de mogelijkheid om leerinhouden te tonen en demonstreren;
 - met de nodige didactische middelen, meettoestellen, opstellingen, materialen of hulpmiddelen die toelaten om de leerstof geïntegreerd aan te bieden;
 - met toegang tot (mobile) devices voor leerlingen.
- Opslagruimte voor afwerkingsproducten:
 - explosie-, brand-, vorst- en lekvrij;
 - stapelrekken;
 - lijst van de producten;
 - veiligheidsvoorschriften;
 - afwerkingsproducten.

5.2 Materiaal, toestellen, machines en gereedschappen

Het aanwezige materiaal is voldoende voor de grootte van de klasgroep.

- Preventie:
 - Afvalbakken - verschillende soorten
 - Brandblusapparaten
 - EHBO-koffer
 - Risicoanalyse van de werkplaats
 - Signalisatiemateriaal
 - Schoonmaakgerief
 - Technische fiches van de producten
 - Veiligheidssteekkaarten van de producten
 - Veiligheidsinstructiekaarten
 - Werkplaatsreglement
- Demonstratiemateriaal:
 - Referentiemateriaal met resultaten van plamuren, decoratieve afwerkingen, exclusief behangn vloer- en wandafwerking
 - Stalenkoffers
- Meten en controleren:
 - Moderne meetapparatuur zoals digitale afstandsmeter en laserwaterpas



- Viscositeitsbeker
- Vochtigheidsmeter
- Handmeetgereedschappen
- Mengapparatuur met verschillende roerstaven
- De essentiële gereedschappen en toestellen van een fijnschilder voor het realiseren en afwerken van:
 - Decoratieve afwerkingstechnieken,
 - Exclusief behang
 - Vloer- en wandafwerking
- De essentiële machines en toestellen voor een fijnschilder:
 - Accu schroevendraaier
 - Behangtafel – inklapbaar
 - Boormachine
 - Heteluchtpistool
 - Mengapparatuur met verschillende roerstaven
 - Reinigingsapparatuur met scheidingssysteem en splijtmiddel
 - Schuurmachines
 - Snijapparaat voor vlies
 - Stof- en waterzuiger
 - Verlegsnoeren los en op rol
 - Verstekzaagmachine
 - Werfverlichting
- Materiaal en producten voor het realiseren van decoratieve afwerkingstechnieken, exclusief behang en vloer- en wandafwerking.
- Voor het werken op hoogte, inclusief beveiligingsapparatuur:
 - Dubbele trapladder – klein/groot;
 - Rolsteiger;
 - Steigerplanken.

5.3 Materiaal en gereedschappen waarover elke leerling moet beschikken

Om de leerplandoelen te realiseren beschikt elke leerling minimaal over onderstaand materiaal. De school bespreekt in de schoolraad wie (de school of de leerling) voor dat materiaal zorgt. De school houdt daarbij uitdrukkelijk rekening met gelijke kansen voor alle leerlingen.

- Preventie
 - Handschoenen
 - Kniebeschermers
 - Gas- en stofmaskers
 - Oorbeschermers
 - Veiligheidsbril
 - Veiligheidsschoenen
 - Werkkledij

- Basis meetgereedschappen en de gereedschappen van een fijnschilder voor het realiseren van decoratieve afwerkingstechnieken, exclusief behang en vloer- en wandafwerking.
- Voor het werken op hoogte, inclusief beveiligingsapparatuur
 - Kleine en grote dubbele trapladder

6 Glossarium

In het glossarium vind je synoniemen voor en toelichting bij een aantal handelingswerkwoorden die je terugvindt in leerplandoelen en (specifieke) minimumdoelen van verschillende graden.

Handelingswerkwoord	Synoniem	Toelichting
Analyseren		Verbanden zoeken tussen gegeven data en een (eigen) besluit trekken
Beargumenteren	Verklaren	Motiveren, uitleggen waarom
Beoordelen	Evaluëren	Een gemotiveerd waardeoordeel geven
Berekenen	Berekeningen uitvoeren	
Berekeningen uitvoeren	Berekenen	
Beschrijven	Toelichten, uitleggen	
Betekenis geven aan	Interpreteren	
Een (...) cyclus doorlopen	Een (...) proces doorlopen	Via verschillende fasen tot een (deel)resultaat komen of een doel bereiken
Een (...) proces doorlopen	Een (...) cyclus doorlopen	Via verschillende fasen tot een (deel)resultaat komen of een doel bereiken
Evaluëren	Beoordelen	
Gebruiken	Hanteren, inzetten, toepassen	
Hanteren	Gebruiken, inzetten, toepassen	
Identificeren		Benoemen; aangeven met woorden, beelden ...
Illustreeren		Beschrijven (toelichten, uitleggen) aan de hand van voorbeelden
In dialoog gaan over	In interactie gaan over	
In interactie gaan over	In dialoog gaan over	
Interpreteren	Betekenis geven aan	
Inzetten	Gebruiken, hanteren, toepassen	
Kritisch omgaan met	Kritisch gebruiken	
Kwantificeren		Beredeneren door gebruik te maken van verbanden, formules, vergelijkingen ...
Onderzoeken	Onderzoek voeren	Verbanden zoeken tussen zelf verzamelde data en een (eigen) besluit trekken



Onderzoek voeren	Onderzoeken	Verbanden zoeken tussen zelf verzamelde data en een (eigen) besluit trekken
Reflecteren over		Kritisch nadenken over en argumenten afwegen zoals in een dialoog, een gedachtewisseling, een paper
Testen	Toetsen	
Toelichten	Beschrijven, uitleggen	
Toepassen	Gebruiken, hanteren, inzetten	
Toetsen	Testen	
Uitleggen	Beschrijven, toelichten	
Verklaren	Beargumenteren	Motiveren, uitleggen waarom

7 Concordantie

7.1 Concordantietabel

De concordantietabel geeft duidelijk aan welke leerplandoelen de doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties (BK) realiseren.

Leerplandoel	doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties
1 +	-
2 +	-
3	BK 1
4	BK 8
5	BK h, BK j, BK w
6	BK s
7	BK a, BK f, BK q
8	BK i, BK m, BK n, BK o, BK t
9 +	-
10	BK 18, BK y
11	BK 7, BK y
12	BK 3, BK 7, BK y
13	BK 3, BK 7, BK y
14 +	-
15	BK 4

16	BK 4, BK 19; BK u
17	BK 4
18	BK 4; BK 6, BK g
19	BK 5
20	BK 5
21	BK 3, BK 4; BK 17, BK v
22	BK b
23	BK 6
24	BK 6
25	BK 10, BK q
26	BK 9, BK c, BK l, BK r, BK x
27	BK 16
28	BK 11
29	BK 12, BK d, BK e
30	BK 13, BK e, BK k, BK z
31	BK 15, BK e
32	BK 14
33 +	-
34	BK 2, BK p

7.2 Doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties

- BK 1 De leerlingen werken in teamverband (organisatiecultuur, communicatie, procedures).
- BK 2 De leerlingen handelen kwaliteitsbewust.
- BK 3 De leerlingen handelen economisch en duurzaam.
- BK 4 De leerlingen handelen veilig, ergonomisch en hygiënisch.
- BK 5 De leerlingen werken op hoogte met ladder, steiger, rolsteiger en hoogwerker volgens de veiligheidsregels.
- BK 6 De leerlingen controleren, gebruiken, onderhouden en reinigen machines en gereedschappen.
- BK 7 De leerlingen plannen en bereiden de werkzaamheden voor met inbegrip van meetstaat en kostprijsberekening.
- BK 8 De leerlingen geven technisch advies.
- BK 9 De leerlingen bereiden oppervlakken voor in functie van beschermen en verfraaien.
- BK 10 De leerlingen maken een afwerkingsproduct gebruiksklaar.
- BK 11 De leerlingen brengen een grondlaag en tussenlaag aan.
- BK 12 De leerlingen voeren decoratieve schilderwerken uit.
- BK 13 De leerlingen passen decoratieve imitatietechnieken toe.
- BK 14 De leerlingen schilderen poly- en monochroom.
- BK 15 De leerlingen voeren verfijnde afwerkingstechnieken uit.



- BK 16 De leerlingen brengen ornamenten en sierlijsten aan.
- BK 17 De leerlingen ronden de werkzaamheden af.
- BK 18 De leerlingen maken CAD-tekeningen.
- BK 19 De leerlingen beperken geluidshinder.

Aanvullende onderliggende kennis

De opgenomen kennis staat steeds in functie van de specifieke vorming van deze studierichting.

- a. Afwerkingsproducten, oliën en toevoegingsmiddelen: toepassingsmogelijkheden, beschikbaarheid in de handel, kwalitatieve kenmerken, uitzicht, mengverhoudingen, kleurbenamingen, verenigbaarheid, neveneffecten, vuurbestendigheid of onbrandbaarheid
- b. Borstels in functie van de grondlaag, de tussenlaag of de eindlaag en van de types eindafwerking
- c. Decapeer- en schuurmiddelen: soorten, gebruik en toepassingen
- d. Decoratiestijlen met het oog op het gevraagde type verfraaiing
- e. Decoratietechnieken: hout- en marmersoorten imiteren, Lavis, wasschilderen, vergulden, craquelé
- f. Droogtijden van de verven
- g. Elektrisch, pneumatisch en handgereedschap en machines: werking en veiligheidsaspecten
- h. EPB: algemene principes
- i. Functies in een woonruimte
- j. Fysische en chemische verschijnselen in verband met gebouwen
- k. Invloed van het groeien en zagen van een boom op de tekening van het hout
- l. Isolatiematerialen en -technieken
- m. Kleur: evolutie op zichzelf of in combinatie met andere kleuren tijdens of na de droging
- n. Kleurencombinaties en kleurentoepassingen uit het verleden
- o. Kleurentheorie en de internationale kleurenwaaiers
- p. Kwaliteitsnormen, waarden en tolerantienormen
- q. Materialen en producten in functie van de afwerklaag en van de voorbereiding van ondergrond
- r. Methodes voor het nat reinigen
- s. Ondergrond: soort, staat, implicaties
- t. Pigmenten: eigenschappen, combinaties, bindmiddelen, mengverhoudingen
- u. Specifieke risico's met inbegrip van risico's van gevaarlijke en schadelijke stoffen, elektriciteit, lawaai, trillingen, brand, explosies, **asbest**
- v. Veiligheids- en milieuvoorschriften
- w. Vochtproblematiek
- x. Water-, lucht- en dampschermen
- y. Werkdocumenten en plannen
- z. Werkschema's voor marmer-, hout- en andere imitaties

Inhoud

1	Inleiding.....	3
1.1	Het leerplanconcept: vijf uitgangspunten	3
1.2	De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs	3
1.3	Ruimte voor leraren(teams) en scholen	4
1.4	Differentiatie	4
1.5	Opbouw van leerplannen.....	6
2	Situering	6
2.1	Beginsituatie	6
2.2	Plaats in de lessentabel.....	7
3	Pedagogisch-didactische duiding	7
3.1	Fijnschilder en het vormingsconcept	7
3.2	Krachtlijnen	8
3.3	Opbouw.....	9
3.4	Beginsituatie	9
3.5	Aandachtspunten.....	10
3.6	Leerplanpagina.....	11
4	Leerplandoelen	11
4.1	Zinrijk en geïnspireerd	11
4.2	Professioneel handelen en samenwerken	13
4.3	De opdracht ontleden en procesmatig voorbereiden	14
4.3.1	Materialen, producten, ondergronden en gebreken onderzoeken in functie van decoratieve schildertechnieken, exclusief behang en vloer- en wandafwerking.....	14
4.3.2	Metten en modelleren	16
4.3.3	Plannen en organiseren	17
4.4	De opdracht volgens voorbereiding realiseren.....	19
4.4.1	Preventie en milieu	19
4.4.2	Machines, toestellen, gereedschappen en materialen gebruiken, beheren en onderhouden	21
4.4.3	Oppervlakken voorbereiden	23
4.4.4	Oppervlakken met decoratieve afwerkingstechnieken beschermen en verfraaien.....	24
4.4.5	Oppervlakken met exclusief behang beschermen en verfraaien	25
4.4.6	Oppervlakken met decoratieve vloer- en wandafwerking verfraaien	25
4.5	Kwaliteitscontrole en zelfevaluatie.....	26
5	Basisuitrusting	26

5.1	Infrastructuur	26
5.2	Materiaal, toestellen, machines en gereedschappen.....	27
5.3	Materiaal en gereedschappen waarover elke leerling moet beschikken	28
6	Glossarium.....	29
7	Concordantie	30
7.1	Concordantietabel.....	30
7.2	Doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties	31

ONTWERP